

פרוטוקול מס' 84/ד

מישיבת ועדת הכספים

ביום ה' כ"ג באדר ב' תשי"ט - 2.4.59

בשעה 11.15

נוכחים:

- י. גורני - היו"ר
- מ. אולמרט
- ע. דגני
- ש. דיין
- א. הרצפלד
- מ. חזני
- ק. כהנא
- א. כהן
- י. ספיר
- ז. צור
- מ. קלמר
- א. קרגמן
- ח. רובין

מזמנים:

- מר אריאלי
- ד"ר קטרון
- מר דר-זיו

סדר היום:

חוק מילווה קליטה - תשי"ט - 1959

=====

היו"ר י. גורני:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה.
אנו עוברים לסעיפי חוק מילווה קליטה.

סעיף 1

מ. קלמר:

בחוק לעידוד השקעות הון יש פטור מסויים ממט הכנסה
בשיעור של 25%. האם גם מאחוז זה הם צריכים לשלם

מס קליטה, או לא?

ז. צור:

לי נראה לי הדבר שאלה שפטורים מתשלום מס הכנסה
לפי חוק עידוד השקעות הון, יהיו פטורים גם מתשלום
מס קליטה. יש לראות בדבר הזה, דבר החורג מתחומי מס ההכנסה הרגיל.

היו"ר י. גורני:

לסעיף הזה יש נוסח מחוקן. (קוראים את הנוסח).

מר דר-זיו:

התיקון הוא בזה שקודם אמרנו "על פי כל היקוק",
ועכשיו אנו מפרטים את החוקים אשר לפיהם רוצים לתת

את הקלה.

השונים העיקרי הוא בטעיף ג'. לפי הנוסח הזה זאת הקלה לגבי הנוסחה הקודמת. הכוונה לגבי אותם בעלי הכנסות שיש להם הכנסות מציוד, שעות נוספות או פרמיה. הם משלמים שיעורים יותר נמוכים, בא הסעיף הזה לקראת האנשים האלה ואומר שהניכוי ממס הכנסה לצורך המילווה לא יהיה בשיעורים הנמוכים אלא בשיעור הגבוה ביותר שהאיש היה צריך לשלם אילמלא היה נהנה מהפטור ממס בעד שעות נוספות ופרמיה.

מר אריאלי:

הבסיס של המילווה הוא, שמטילים את המילווה על הכנסות פחות המס. אם במפעל מסויים נחנה הנחה, או נשאלת השאלה, האם כדאי לעודד עבודת שעות נוספות, כי כידוע עבודה נוספת נותנת פרוץ מוגבר. אמרו: במקום שנחנו הנחה במס, באו נקנוס אותו. כי במידה שנחנו הנחה, אז הנחה פחות המס זה יותר. אמרנו: לא רוצים לקנוס אותו. למטרת חישוב המילווה כאילו שילם את המס בלי ההנחה.

א. קרגמן:

אני מקבל את ההסבר. אבל היתה שאלה. פועל מרוויח 100 לירות פרמיה ומשלם בעד 15% מס הכנסה. עכשיו אתה אומר שאתם לא רוצים להעניש אותו. מה-100 לירות לא תחשבו לו.

מר אריאלי:

נראה מה הכנסתו + 100 לירות, ונחשב את הסכום.

נראה לי שזה בסדר.

א. קרגמן:

א. כהן:

הספקולציה הזאת לא נראית לי. אנו דורשים מאדם מילווה חובה שיהיה לפי יכולתו. מה היא יכולתו? הכנסתו הנקיה לאחר המס. אדם שבגלל סיבות מיוחדות הכנסתו גדולה יותר, יכולתו גדולה יותר. אנו עומדים בפני המשלם כשבכיסו הכנסה נקיה. פלוני חסך בגיל גבוה, אני לא רואה מה הם השיקולים לבוא אליו ולאמר לו: אני מחשב שהכנסתך הנקיה צריכה להיות יותר גדולה מבחינת המס הזה.

אין לי התנגדות עקרונית לענין הזה, אבל אני מהסס.

היו"ר י. גורי:

אני מבין מהשינויים שהממשלה החליטה לשנות מן השיקולים הסובסטנטיביים שהניעו אותה לתת הנחות למשקיעי הון ולחוסכים. היא רצתה לשנות את מדיניותה, ובלדרך אגב או בעקיפין היא מטילה על אזרחי המדינה חובה כמו מילווה קליטה.

מר אריאלי:

אמרתי כבר לוועדה, שאחד הקווים של הממשלה שאם אתה משקיע ומקבל סטטוס של מפעל מאושב הרי 5 שנים אתה משוחרר. בענין השקעות הון וחוק עידוד החסכון, הסיבה שעליה לא מציעים להטיל מילווה קליטה, היא שהממשלה בחוק ובהצהרות הודיעה במפורש שמי שילך לפי כללים אלה, זאת תהיה זכותו. לא מצאנו לנכון לפגוע בהצהרות אלה גם כשמטילים מילווה קליטה. במקרה זה, גם כשחייבים מס הכנסה מילוח הקליטה לא חל.

ביחס להערתו של אידוב כהן. אם ועדת הכספים תחשוב שזה לא נכון מה שאנו מציעים, אנו מוכנים לוותר.

ז. צור:

איך יפחדו את הענין הזה כמו תשלום הניתן לשעות נוספות לפקידים?

מר אריאלי:

זה אותו הדבר כמו ההקלה לשעות נוספות ופריון.

ז. צור:

אני לא מסכים להסבר שניתן על ידי מ. גורי. ומר אריאלי לגבי ענין חוק עידוד השקעות הון.

היו"ר י. גורי:

פרשתי רק את הכוונה.

ז. צור:

מה שנוגע לאגרות חובה, או דברים אחרים הקשורים עם פעולת החסכון שהיתה בזה התחייבות די בדירה ומפורשת שאפשר לשנותה רק על ידי מהפכה די יסודית, מונטרית, בכל שוק הכספים. אבל הדברים אינם כך בקשר לחוק עידוד השקעות הון. אינני יודע על הדבר הזה שישנה מדיניות האומרת, שכל מפעל שחל עליו חוק לעידוד השקעות הון, הממשלה התחייבה. הממשלה לא התחייבה על כך. לא היתה מדיניות שקבעה התחייבות שלא יטילו מס באיזה זמן. הדבר הזה יורד.

חוק לעיזוב... קצתה הוון המופיע כאן עם התיקונים, יקיף למעשה את החלק המכריע של המפעלים הוון. הייתי אומר: כמעט את כל המפעלים פירושו של דבר שזה עניין של מס הכנסה. הדבר די רציני ומס הכנסה יכול להיות בעיקר מס על שכירים ועל עצמאיים זעירים. עצמאיים זה ענשן לחוד. אבל כאן אנו דנים על מילווה קליטה. אני רואה את העניין הזה כעניין מיוחד הקשור עם עניין קליטת העליה. היו לנו על זה ויכוחים די קשים. מדוע ישחררו עכשיו מתחלתו של המילווה חלק גדול במשק? אדרבה, היות והוא משוחרר ממס הכנסה, אין עליו נטל של מסים, ישא בעול מילווה הקליטה. אני בטוח שהוא לא ית'טט מזה. זה לא מס, זה גם מילווה. כך שאינני רואה כל הצדקה שנשחרר חלק גדול מבעלי ההכנסה בארץ ממילווה הקליטה. אני לא רואה גם כל התחייבות שקושרת אותנו לזה. אני רואה מבחינה זאת שוני בין מפעלים מאושרים ובין ניירות ערך.

א. קרגמן: איך היה הדבר כשהיה יהב מגן ביחס לחברות?

ד"ר קטרון: אותו הדבר.

א. קרגמן: מדוע לא לנהוג כפי שנוהגים ביחס למקבלי ההנחות? חברה משלמת 25% מס הכנסה במקום 46%. מדוע לא לנהוג ביחס לחברות כאלה לפי אותו הפרינציפ כאילו שילמה 46%, ללא הנחה, ואחר כך לעשות את החישוב של הסכום?

מ. אולמרט: לדעתי יש לשנות את השם מ"חוק מילווה קליטה" ל"חוק מילווה חובה".

היו"ר י. גורי: אנו נוהגים לדון על שם החוק בסוף הדיון.

ח. רובין: אבקש מהיועצים המשפטיים להסביר לי באופן פופולרי את עניין שעות תוספות והפרייון.

אני בעד מחיקת סעיף 1 פיסקה (2). אין לזה כל הצדקה. אני רוצה להוסיף מספר נימוקים על הנימוקים שהעלה חבר הכנסת צור.

אין לממשלה שום התחייבות לגבי המפעלים המאושרים פרט לאותן ההתחייבויות של חוק השקעות הון.

המילווה הזו מוטל לצורך קליטת העליה. מקליטת העליה נהנים גם תושבים, חברות ומפעלים. הם נהנים מזה כמו כל תושב ותיק אחר. אין כל הצדקה גם מבחינה זו שתהיה הקלה לגביהם.

מכל הדברים האמורים, אני בעד מחיקת פיסקה א'.

היו"ר י. גורי:

הערה לפיסקה א'. אני לא בטוח שכל הטוענים נגדו צודקים. משקיעי החון יכולים לטעון: אנו תכננו את המפעל שלנו בהתאם לחוק הזה, והבאנו בחשבון את כל ההנחות והפטורים שאנו יכולים לקבל. על יסוד זה גייסנו הון חוזר, הון מקומי, וידענו שיש לפנינו תכנית ערוכה ל-5 שנים. עכשיו באה הממשלה והיא לא משנה את שיטת המסים ביסודה. אילו שינתה הממשלה את שיטת המסים מיסודה, היתה בודקת מחדש גם את חוק לעידוד השקעות הון והיתה באה לכלל מסקנה שצריך את החוק הזה לשנות מיסודו, לגורע מהזכויות שמעניקים למשקיעי החון, ניחא. אבל הממשלה הטילה מילווה ארעי, למטרה מסוימת עד-החוק לצורך מימון פעולות שונות של הממשלה. הם יכולים לטעון שדבר זה לא חל עליהם כל עוד הממשלה לא שינתה ביסודו את החוק שכתוקפו הם נהנים מהנחות שונות. הם יכולים לאמר: לא ייתכן נכון להטיל עלינו מילווה ארעיים למטרות מסוימות, עד-החוק.

אני בא לברר לעצמי מה הם השינויים שהניחו הממשלה להציע. מה שהיא מציעה. אני משער לעצמי שהממשלה לא יכולה להתחיל מהשיקולים שכנגד. יש לי יסוד להניח כך. היא גם ידעה מראש שהדבר הזה יצטרך לעורר תרעומת והתנגדות מצד גופים אחרים או יחידים, אזרחים, ובכל זאת הגיעה לכלל מסקנה שיש לשחרר אותם לפי הצעת החוק. מכל מקום אני לא צריך לפרש את העניין הזה כל עוד לא שמענו הסבר מפי מחברי החוק.

שמענו את ההסבר מפי מר אריאלי. כיוון שהתפתח וויכוח עניין הזה, נוכל להציב את השאלה בפני ד"ר ארגון שיהיה כאן אחרי הצהרים.

ד"ר קטרון: לסעיף ג'. הסעיף הזה בא ואומר: אפילו אם אתה משלם רק 35% או 30% על שעות נוספות, אנו לצורך הניכוי נראה את ההכנסה משעות נוספות כאילו שילמת מס הכנסה בדירוג הכללי של סעיף 29. דהיינו, אפילו 60%, אנו מוסיפים בהכנסה. למעשה היום, אילו היינו מוסיפים, לא היינו מתחשבים בהנחה לגבי מס הכנסה. המדובר הוא לגבי שעות נוספות ולגבי פרויזן עבודה.

ח. רובין: מי הציע את הניסוח הלשוני? מה יקרה אם נמחוק את כל סעיף (2)?

ד"ר קטרון: השורה הראשונה באה להבטיח שמי שיש לו משפחה גדולה, מקבל ניכוי הרבה יותר גדול מהאחרים.

ח. רובין: אני כחבר כנסת מרוויח 600 לירות לחודש. פועל עם 4 ילדים המרוויח 4,000 לירות לשנה, ישלם באחוזים ממס הכנסה סכום הרבה יותר גדול. אחד ישלם 10% והשני 20%, זאת תוצאה בלתי צודקת, ולכן אני שואל אם לא צריך לשנות את המבנה. זאת שיטה המעדיפה את בעלי ההכנסות הגדולות בהשוואה לבעלי ההכנסות הנמוכות.

מר אריאלי: מה שחבר-הכנסת רובין, הוא מציע לשנות את כל העניין. זה מבוסס על בסיס של הכנסה פחות מס בשיעורים פרוגרסיביים. מה אומר רובין? תבסס את המילווה על הכנסה, לא על הכנסה פחות מס. היום המס השולי של מס הכנסה הוא 60%. לפי מה שהוא מציע אנו יכולים להגיע למס הכנסה + מילווה קליטה לשיעור של 70 - 72 אחוזים. אנו עומדים על ההצעה הזאת.

אותו דבר אמור גם לגבי חברה. אם נעשה כך נוסיף בערך 3,4 אחוזים, ובמקום 46% נגיע ל-49,4%, אולי למעלה מ-50%. אנו נגד זה. אנו חושבים שזה לא לטובת המשק. אנו רוצים פרוגרסיביות במילווה, אבל פרוגרסיביות על בסיס של הכנסה פחות המס.

מ. קלמר: שאלה אינפורמטיבית. את מילווה ההתנדבות מסך של 20 מליון לירות, אתם לוקחים בחשבון בתוך ה-40 מליון או לא? כיצד חושב האוצר להחזיר את מה שישנו כבר. כ-18,5 מליון ישנם כבר. האם צריכים להודיע לכם לנכות מהתשלום או שאתם מיד מנכים? לפני שאנו קובעים את השיעורים הייתי רוצה לקבל תשובה.

א. כהן: רציתי להעיר לטענה הגיונית של חבר הכנסת רובין. אם אתה מוציא את משקיעי ההון הזרים, אתה יוצר התחרות, אי שוויון מסויים בהתחרות במפעלים בלתי מאושרים ומאושרים. המפעלים הבלתי מאושרים קיבלו אשתקד הנחה של 7%, והמפעלים המאושרים עומדים על 25% כמו מקודם. זאת אולי תשובה לטענתך.

ח. רובין: כאן ישנה פרוגרסיה הרחוקה מאד מהפרוגרסיה במס הכנסה, משני כיוונים. קודם כל, במס הכנסה השיעורים הולכים מ-25 ל-60 אחוזים. כלומר, השיעור של הפרוגרסיה במס הכנסה הוא שיעור מכסימלי של 140%. כאן המתח הוא לא 140 אלא 100% בלבד. מ-6 עד 120 אחוזים. זה פועל כבר בפרוגרסיה של מס הכנסה. וזה רק אם אני לוקח את החוליה המתחילה והאחרונה. אבל אם אני משווה את זה עם ההקלות במס הכנסה לפי קבוצות, נראה שגם בפנים הפרוגרסיה הרבה יותר איטית.

אם מורידים את מס הקליטה מההכנסה החיובית במס לצורך חישוב המילווה, אותה הפרוגרסיה שפעלה שם, פועלת כאן בכיוון ההפוך. לו היתה הפרוגרסיה במס הכנסה רק 100% כמו כאן, ושיטת החישוב היתה כמו כאן, משמעות הדבר היתה שהפרוגרסיה במס הכנסה היתה יותר קטנה. העדויות שהפרוגרסיה במס הכנסה יותר גדולה מכאן.

אני בעד מחיקת הקטע המתחיל במלה "ומלבד".

הו"ר י. גורי: הצעת המחיקה יכולה לבוא אחרי הדיון בסעיף 2. מכל מקום יש קשר הדוק בין שני הסעיפים האלה.

י. ספיר: ארשה לעצמי לחזור לכמה נקודות כשנדון באופן מעשי, באיזה מקום בחוק מדובר על סכום תמלול?

מר אריאלי:

בחוק החוק י"ב.

י. ספיר:

האם יש באוצר איזה מושג על האמיסיות השונות שהוצעו במשך 3 השנים האחרונות, איך הם נרכשו לגבי הסוגים השונים של בעלי ההכנסה מחות לקופות?

מר אריאלי:

איך חומר על זה.

י. ספיר:

האם אצדק אם אניח שבכל המלוות החופשיות, חלק נרכש על ידי קופות התגמולים ופדיון? במידה וזה נרכש על ידי גופים, זה נרכז על ידי אנשים בעלי פרופורציה להכנסה שלהם? במלים אחרות, דווקא אנשים בעלי הכנסה יותר קטנה, במחירת מס הכנסה, מרצונם החופשי רכשו יותר אגרות חוב של אמיסיות חופשיות?

מר אריאלי:

אני מוכן לבקש שיבינו חומר על כך, במידת האפשר.

י. ספיר:

אנו דבים פה על איזה דבר, ומשתדלים בכל המאמצים לא לקרוא לו מס. אבקש שנקבל בכתב צורה של מלווה. אם קופות התגמולים קונות את האגרות, אפשר אולי למכור לקופות התגמולים גם את זה?

מר אריאלי:

תשובה לחבר-הכנסת קלמר.

הממשלה החליטה לא לדרוש פעמים, מלווה התנדבות ומללוה קליטה. היחה מחשבה לחבר את זה באופן אדמיניסטרטיבי. הוברר שזה דבר קשה מאד. ראשית זה דורש שתי אדמיניסטרציות; שנית, שם זה נוהל על ידי הסוכנות ופה על ידי הממשלה. אנו את החישובים מנהלים לפי בסיס אישי, והם לא נהגו כך. הודענו שהאזרח יכול לקבל את כספו חסרה.

י. ספיר:

אתה אומר: מי שירצה יקבל את כספו חזרה. הכסף הזה שולם לסוכנות. הסוכנות יכלה, ובצדק, להניח שמתור לה גמלהוציא את הכסף. אמלא מהמקור הזה של מלווה חובה, מאיך יקחו את הכסף?

מר אריאלי:

ישנו הסדר בין הסוכנות ובין הממשלה כדי להבטיח את העניין הזה.

י. ספיר:

אם קיים בידי אדם מסמך אשר קבע שהוא מרצונו החופשי קיבל עליו את העקרון של המלווה, הוא יבוא, יגיש אותו ויקבל את כספו בחזרה, או יגיש את הקבלה כתשלום?

מר אריאלי:

בדיוק כך. לשאלתו של ח"כ צור בנוגע למדיניות הממשלה לגבי חוק עדוד השקעות הון. בחוק עדוד השקעות הון ישנה הגדרה של מס. מבחינה משפטית כתוב: חוק מס קליטה, וזה כלל כאן. זה כאילו מראה על הכוונה שגם איזה דבר מיוחד כלול בזה. אתה מבחינה משפטית יכול לבוא ולטעון, ובצדק: אמנם זה מלווה, ולא מס, ולכן זה לא חל עלי. אמרנו לעצמנו. רוח הדברים היא כזאת שנותנים למשקיע חדש תוך 5 שנים, זה מה שיש לו ולא יותר. את זה אתה חייב ולא יותר, ולא ברור מה מגיע ממנו. אותם המפעלים שקיימים יותר מ-5 שנים ישלמו את מלווה הקליטה. המדובר הוא על מפעלים חדשים לתקופה הראשונה של 5 שנים.

הויכוח בין חבר הכנסת רובין וביננו הוא, האם זה שייך למס הכנסה או למלווה קליטה. אצלי השיקול הראשון הוא הצדק בהטלת המס. ואנו מוכרחים להביא בחשבון גם את השיקול המשקיי. הקו של משרד האוצר ברור. לנסות להכניס לתוך מבנה החוק גם את השיקול המשקיי, ובאותו הזמן לא להזניח את השיקול של הפרוגרסיביות.

היו"ר י. גורי:

נשמע את ד"ר ארנון אחרי הצהרים, ורק אז צטטנו. אנו עוברים לסעיף השני.

ס ע י ף 2

מ. חזני:

הצעה לסדר. אני מציע, לאחר שעוררו את שאלת מלווה ההתנדבות, שלפני שנכנס למלווה הקליטה יהיה ויכוח ונקבל סיכום בענין הזה. זה יקבע את עמדת לגבי השיעורים.

היו"ר י. גורי:

אני מקבל את התביעה לדון בענין הזה. זאת נקודה מוצא.

מ. חזני:

בענין מלווה ההתנדבות, עשיתי כמיטב יכולתי והתנדבתי, התחייבתי ושילמתי חלק מהסכום במזומן. עכשיו באה הממשלה ואומרת: אתה חייב לשלם עוד פעם. היא מחייבת אותי לעשות מעשה שאני לא רוצה בו, ללכת ולקבל כסף שנחתי אותו בתור התנדבות. אין ביכולתי לשלם 600 לירות. שי למתי 300 לירות ועכשיו הממשלה אומרת: אתה חייב לשלם עוד 300 לירות. אינני יכול פעמים לשלם, אז הממשלה אומרת לי: לך תעשה מעשה מסויים, קבל חזרה את הכסף שהוצאת מושותך כתרומה לחוק ההתנדבות. זה לחץ מוסרי בלתי מוסרי. אני טוען נגד הנקודה הזאת.

היו"ר י. גורי:

אני חושב שהדבר שאנו עושים הוא מוסרי.

מ. חזני:

אתם מטילים עלי לעשות דבר שהוא בניגוד למה שהתכוונתי בשנה שהתנדבתי. אתה מחייב אותי ללכת לבנק ולקבל בחזרה את כספי.

אני מציע שזה יהיה כמו יהב מגן. אם אני צריך לקבל 1,000 לירות ושילמתי 500 לירות, אני חייב להוסיף עוד 500 לירות. אבל על ידי זה שאתה מטיל עלי חובה, אתה מכריח אותי לבטל תרומה שנחתי.

א. קרגמן:

אני מתפלא על דברי מר חזני. מאין לא

האינפורמציה הזאת? רוב התובעים היו פועלים. היתה הודעה של הוועד הפועל של ההסתדרות, ובהתאם להחלטה, להודעה של הסוכנות יש להפסיק את ההתרמות וכל אחד יפנה ויקבל את כספו בחזרה באותו המקום בו שילם. רוב הפועלים קיבלו את כספם בחזרה.

אתה רוצה שמש הכנסה ינכה לך פחות? תביא את הקבלה. אם אתה בא למס הכנסה ואומרת: שילמתי 100 לירות, תנכו לי פחות, זה מותר. אבל אם אתה עם הקבלה תבוא לבנק ישראל, בנק לאומי או לקופת מילווה ואתה רוצה מייד את הכסף שנחתי, זה פסול? לעומת זה אתה משחרר את מס הכנסה מטרדה קשה. ימצאו גם אנשים שלא ירצו את כספם חזרה ויאמרו: מה אכפת לי, תהיה לי עוד אגרת חוב של 100 לירות. זה ענין מצפוני של כל אחד ואחד. מוטב שמש ההכנסה יפעל לפי התקנות שלו, וכל מי שתרם, כמה שתרם, יקבל את כספו חזרה בכל מקום.

מ. חזני:

אתה יכול לרשום לפניך שבדור הזה לא תכריז יותר על מלווה התנדבות.

א. קרגמן:

חלק קטן מתנדב וחלק גדול מתחמק. חוץ מהעובדים המאורגנים לא התחייבו אלא מועטים.

א. ודצפלד:

אני לא מבין את חילוקי הדעות ביננו.

אני מוכן ומזומן לקבל דבר אחד. הפרסום המכסימי שזה נכלל בחשבון. יש לך זכות, אבל אני רוצה שתתבע את הזכות הזאת באופן מוסרי. במידה ומטילים עלי ללכת לקבל חזרה את הכסף, יהיה חוץ קטן שיותר על זה ולא ילך לבקש את כספו.

אני חומך בהצעה הזאת.

י. ספיר:

הייתי מבקש - אם אפשר - לקבל מספרים על המלונות של הסוכנות, איך נרכשו אותם המליונים שנרכשו ועל ידי מי, לפי שכבות של הכנסה.

הייתי אדם הגון, וכשהכריזו על המלווה רכשתי בסכום - בין אם למעלה מכוחותי, ובין אם לא למעלה מכוחותי - אגרות. חברי אמר לי: אל תהיה טיפש, חכה, יהיה יותר נוח. מה מתברר? כל העסק של

ההתנדבות בוטל. אותו האיש שהיה הגון ורכש מרצון טוב, מהתלהבות, אני אומר לו: שמע, עכשיו אתה צריך להיות חזיר גדול. בכדי לקבל את כספך אתה צריך להכריז שאתה רוצה אותו חזרה. ואילו השני, שלא קנה כלום, יכול להיות אדם טוב, ללכת ולקנות. אף אחד לא יודע אם אני קניתי או לא קניתי. אבל אם אני בא להכריז שאני רוצה את כספי בחזרה, ואני צריך למסור הוצעה על כך. אני אומר, אתה מכריח אותי להיפך מאדם הגון לאדם בלתי הגון.

זכור לי העניין של יהב מגן. שם היה העניין אוטומטית. מדוע הוא חייב להיות עכשיו אחרת? ישנם עוד עמים שהכריזו על מלוות התנדבות מרצונם. באנגליה, למשל, בזמן המלחמה, וקנו מה שקנו. אנו רוצים להפוך את העניין הזה לדבר בלתי רצוי. לדעתי לא כדאי הנזק שייגרם.

אני מתנגד לעצם העניין, אבל זה כבר דבר אחר.

ה. רובין: אני מציע שבתשלום מלווה חובה אפשר יהיה להשתמש בתעודות של מלווה העליה. אם עושים את הפעולה שחזני מציע, יש בזה הוצאה אדמיניסטרטיבית גדולה מאד, והאוטומטיות לא דרושה. תעודות יש החל מ-25 לירות. מי ששילם 25 לירות רוצה להכניס ולהגיש את התעודה, יכניס אותה באותו המקום בו הוא משלם את המלווה.

מה היתרון שבהצעה הזאת? שאין בה תסבוכות אדמיניסטרטיביות עם אוטומטיות, מה יכול להיות החסרון? שאם מישהו קנה מלווה עליה בשוק ב-90%, יכניס עכשיו את האגרות ויקבל 100%. אני לא מזדעזע מזה. אני רוצה להניח שזה יהיה למוכ"ז.

היו"ר י. גורי: נדמה לי שאתה טועה.

ה. רובין: אם זה על שם, אז כל הפקפוק יורד. אם למוכ"ז אז קיים. הארגומנט הזה. אם אדם קונה ב-90% ומכניס ב-100%, אז לא הסוכנות מפסידה בזה, או הממשלה, אלא הסוחר בתעושה. זה נראה לי כהצעה מעשית.

היו"ר י. גורי: מספר הערות. לפי עניות דעתי אין כל הבדל מהותי בין כל הווריינטים, גם של חזני, וגם של רובין שהועלו כאן. במה אני רואה את מהות העניין? מהות העניין היא בדבר אחד. אילו חשבנו שבידי הסוכנות ישנו תיק מסודר המחולק לשני חלקים. האחד - שהאנים התחייבו ולא שילמו שום דבר, אז לא מגיע שום דבר. הם יאמרו, היות ויש הסדר כזה, אני את ההתחייבות שלי מבטל ונושא בעול. החלק השני - אנשים שכבר שילמו. אילו הנחתי שיש תיק כזה בידי הסוכנות, אפשר היה להעביר את התיק למס-הכנסה. ומס הכנסה, כשהוא בא להטיל חובה על אנשים, הוא באופן אוטומטי מנכה את זה, ואז כל אדם ששילם, ישלם פחות הסכום ששילם. אבל המצב אינו כזה. במידה ואני טועה, הייתי חפץ לדעת האם המצב באמת כזה?

מר אריאלי: אין תיק כזה.

היו"ר י. גורי: אם אין תיק כזה המשמעות היא שהאדם צריך לעשות מעשה "קום ועשה".

ז. צור: אם אנשים נתנתו התחייבות, זה ברור, זה ברור. בקשר לתשלומים ששילמו. אפשר לראות את זה כחסכון. זה נייר ערך טוב, צמוד. מבחינה זו אינני רואה בזה כל פגם.

מ. קלמר: נאמר רבות כבר בנושא הזה. אני רוצה להציע הצעה קונקרטיית. אני רוצה שבמשך החודש הבא, האוצר לוועדת כספים הצעה שתציג מה יהיו הצעדים כלפי הציבור הזה שהתנדב. כיצד להחזיר לו את כספו, כי אחרת אנו מחבלים בעצמנו בכל מיני דברים. אני לא יודע איזו היא ההצעה הנכונה, של חזני או של רובין. האוצר צריך לתת את דעתו ולהביא לנו הצעה.

ש. דיין: אני מצטער שהפסיקו את מלווה ההתנדבות של הסוכנות. אני חושב שעשו דבר רע מאד.

הדבר השני שגורם יותר חשוב - הפסד ברוח
ההתנדבות בציבור. היתה רוח התנדבות לקליטת עליה, ועכשיו - שום דבר.
לא רצייתי לחוות דעה בענין זה, אלא לאמר רק שעשו מעשה רע.

א. כהן:

אני רוצה להציע שני דברים.
אני מציע שהשולחן הזה יסתפק בקביעה עקרונית
כי במסגרת חוק מלווה חובה יש להתחשב עם הדברים המונחים בתחום אחר של
מלווה הסוכנות. בשבילי מספיק הענין העקרוני שיש להכריז שאין אדם בארץ
הזאת, ובמסגרת זאת, מחוייב לשלם פעמים.

אם הוועדה רוצה להרחיק לכת, תבחר ועדת משנה
של שלושה חברים, אשר ביחד עם הסוכנות, ימצאו את הדרך כיצד לבצע את הענין.

היו"ר י. גורי:

יש להבדיל בין שני מוסדות; הסוכנות היהודית
וממשלת ישראל. הסוכנות היהודית היא מוסד
של ההסתדרות והסוכנות העולמית. וכאשר היא פנתה לאזרחי המדינה היושבים
בישראל, היא פנתה אליהם כציונים. היא פונה גם לישראלים בארצות הברית
ובמדינות אחרות. שם היא מקבלת תרומות לקליטת עליה לא בצורה של תעודות
מלווה.

ממשלת ישראל מטילה על אזרחי המדינה בשתי
צורות, לפעמים היא פונה אליהם שירכשו תעודות בהתנדבות, אבל לפעמים זה
חובה. עכשיו היא מטילה חובה. זה שיש הסכם וקואופרציה בין שני הגופים
האלה זה לא שייך לענין. אבל כיוון שיש ביניהם הסכם, אמרה ממשלת ישראל:
היות ואני מטילה על אזרחי ישראל חובות מסויימות - ואם על ידי הפסקת
המלווה הזה ייגרם הפסד, וההפסד יכול להיות כולו - אני מבטלת את המלווה,
ובתוך ההסכמים התקציביים בינינו נביא את זה בחשבון. כך עומדת השאלה.

ההצעה של א. כהן היא ההצעה הטובה ביותר.
אני חושב שאי אפשר לדחות את הצעתו של ח. רובין. אבל אני לא יודע אם
היא הטובה ביותר. זה ענין טכני סידורי, אלא אם עומדים על אוטומטיות.
ואוטומטיות בלתי אפשרית כי אין חומר כזה שאפשר למסרו מתיקי הסוכנות
לתיקם של שלטונות מס ההכנסה. לכן גם ענין האוטומטיות נופל.

אני מציע לקבל את הצעת א. כהן, שהיא הטובה
ביותר.

ח. רובין:

אני נגד זה.
בשעה שנצביע את סעיפי החוק, אציע הצעת חוק,
אבל הסעיף יהיה בתוך החוק, האומרת: "שהתשלום
יכול להעשות גם על ידי אגרות מלווה עליה".

היו"ר י. גורי: מא אריאלי, הצעת חבר הכנסת רובין נראית לך?
אם אין שום סיבה לא לקבל אותה, מבחינה
מריטורית היא מתקבלת על דעתי.

מ. קלמר:

אני לא רוצה להכביד על מר אריאלי במתן תשובתו.
לכן הצעתי את הצעתי שהאוצר יודיע לנו מה הוא
חושב. כיצד אלה שהתנדבו יבואו על סיפוקם. אם יגיד שאין שום אפשרות
ניגש להצעות. אבל קודם כל יש לתת אפשרות לאוצר להודיע לנו הודעה מוסמכת.

מר אריאלי:

באופן עקרוני אנו לא מתנגדים למה שעורר את הדיון.
אבל חוץ מהבעיה הזאת של ניירות יש גם משהו אחר.
להגיד באופן עקרוני, במידה ואדם רכש לעצמו מלווה בהתנדבות. אני חושב שאם
מרחיקים לכת מאד, אם אומרים שאפשר לקבל את הכסף חזרה בבנקים. הוא יקבל
את הכסף גם עם נייר של מישהו אחר. אין פה שאלה על מי חובת המעשה
ההליכה, כי רוב האנשים ניכרו את מלווה ההתנדבות משכרם. הסוכנות צריכה
למעשה לתת מניות ערך. איך היא חתן או חתן? היא תעביר זאת למעביד,
והמעביד יעביר לעובדים. אם ועדת העובדים יחליט החלטה שהוא לא רוצה לקבל
את הכסף, ועדת העובדים דרך המעביד יעביר את ההוראה.

ה ח ל ט ה

הצעת חבר-הכנסת אידוב כהן, ל
להקים ועדת משנה - נ ת ק ב לה

הוועדה תורכב מ-א. כהן -יו"ר,
ח"כ חזני, קרגמן ורובין.

אני חושב שאי אפשר לעבוד לסעיף 2 בחוק
מלווה קליטה, לפני שלא נראה טבלאות.

ח. רובין:

זה למעשה הסעיף המרכזי.
נמשיך אחרי הצהרים בחוק מלווה קליטה.

היו"ר י. גורי:

אבקש שיהיה דיון דחוף בוועדת הכספים בענין
נזקי עקיפין בישובי הספר. ישנם כמה משקים
שהגישו תביעות. אבקש רק שהדיון בוועדה יהיה לפני הפגרה.

ח. רובין:

אם עוררת את השאלה, אני מניח שעוררת אותה
בעקבות מקרה מסויים.

היו"ר י. גורי:

המקרים הם: שמיר, גונן ודן.

ח. רובין:

מכל מקום מצדי ייעשה הכל בכדי להביא את הענין
לידי סיכום.

היו"ר י. גורי:

הייתי מבקש ממך שכתוב מכתב לאוצר בענין הזה,
ותכניס מספר מלים על מנת שתשובת האוצר תינתן לפני

ח. רובין:

שהכנסת יוצאת לפגרה.

אני נועל את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

הישיבה ננעלה בשעה 13.50